

Değerli Anne ve Babalar,

“Anne ve baba olarak ders seçimi aşamasında etkimiz ne kadar olmalı?”,

“Çocuğumun ilgi ve yeteneklerini nasıl belirlerim?”,

“Çocuğuma uygun meslek grupları nelerdir?”,

“Ders seçimi sürecinde çocuklarımıza nasıl destek olabiliriz?” gibi sorularla rehberlik servisi olarak sık sık karşılaşıyoruz.

Ders seçimi; öğrencilerin ilgi, yetenek ve yaşamdan beklentilerinin değerlendirilmesini gerektiren zor bir süreçtir. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Birimi olarak öğrencileri mesleğe yöneltme çalışmalarında, onlara mesleki anlamda karar vermek için ihtiyaç duyacakları bilgileri sunmayı ve onların becerilerini geliştirmeyi hedefliyoruz. Çalışmalarımız; öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerini keşfetme fırsatı buldukları **“Hayata Hazırlama Projesi(Staj Programı)”**, envanter uygulamaları ve mesleki danışmanlık konusunda **öğrencilerle bireysel görüşmeler** ile desteklenmektedir. Bu çalışmalar kapsamında hazırladığımız bültenle, ders ve dolayısıyla meslek seçimi konusunda siz velilerimizi bilgilendirmek istedik. Keyifle okumanız dileğiyle.

**ÖZEL SANKO OKULLARI
LİSE REHBERLİK SERVİSİ**

Psikolojik ve Danışmanlık Rehberlik Birimi

Ders seçimi, ileride bireyin seçeceği meslek için önemli adımlardan biridir. Ders seçimi bir nevi meslek seçimidir aslında. Öğrenci yöneldiği derslerle birlikte mesleki alternatiflerini de belirlemiş olacaktır. Öğrencilerin ilgi, yetenek ve buna bağlı olarak başarılarının yüksek olduğu dersleri seçmeleri; iyi bir ortalama yapmalarını, dolayısıyla yüksek bir ortaöğretim başarı puanı elde etmelerini sağlayacaktır. Bu durum, tercih edecekleri meslek alternatiflerini genişletecektir. Öğrencilerin ders seçimi için vereceği kararlar, girecekleri üniversite sınavının ne tür bilgiler ve beceriler istediğini bilmelerini, bu sınavda başarılı olmak için uygun sınav stratejileri hazırlamalarını sağlayacaktır.

Meslekte başarılı olabilmek için, seçilen meslekte yetenekli ve istekli olunması gerekir. Sevmediği bir işi yapmak, kişinin hayatının önemli bir bölümünü mutsuz geçirmesine neden olabilir. Bu nedenle, öğrencilerin mesleki yönelim aşamasında ilgi, yetenek ve gereksinimlerini iyi tanımları sağlanarak doğru meslekleri seçme yönünde desteklenmeleri önemlidir. Öğrencinin bir alana yönelmesinin salt başarı durumuyla ilgili olmadığını, aslında onun meslek seçimiyle de ilgili olduğunu anlamak gerekir. Başkalarının inançları ve önyargıları bu aşamada dikkate alınmamalıdır. Bir alana yönelmede ölçüt öğrencinin kendisi olmalıdır. Anne ve baba için önemli olan, toplumca “daha kariyerli “ olduğu belirtilen bir meslekten çok gencin kendini gerçekleştirebileceği, mutlu ve başarılı olabileceği bir mesleği tercih etmesi önemli olmalıdır.

Karar sürecinin karmaşasından genci korumak amacıyla meslek seçim kararını anne ve babanın üstlenmesi genel eğilimdir. Ancak unutulmamalıdır ki gencin meslek seçim kararı, belki de yaşamı boyunca vereceği ilk önemli karardır. Bu nedenle de ailenin uygun desteği vermesi çok önemlidir.

Meslek seçmek yaşam biçimini seçmek demektir. Meslek seçimi bir anlamda bir kimsenin yaşamının en az üçte birini ne gibi faaliyetler yaparak geçireceğine karar vermesidir. Verilen bu karar, bir kişinin yaşamını nasıl bir çerçevede geçireceğini, kimlerle etkileşimde bulunacağını belirlediği gibi kişinin dünya görüşünü, değer yargılarını, ideallerini de biçimlendirir. Çocuğun böyle önemli bir karar almasını etkileyen pek çok etken vardır:

- ✓ Beğenilen, sevilen kişilerin mesleklerine özenmek,
- ✓ Günümüzde popüler olan mesleği tercih etmek,
- ✓ Daha çok para kazanılan mesleği seçmek,
- ✓ Toplum içinde sadece saygınlığı olan meslekleri seçmek,
- ✓ İş olanağı fazla olan meslekleri seçmek,
- ✓ Üniversiteye girmeyi kolaylaştıran, düşük puanla yerleşilen meslekleri seçmek,
- ✓ Hayallerle geliştirilen idealdeki meslekleri seçmek ...

UNUTMAMANIZ GEREKEN EN ÖNEMLİ NOKTALAR

Kendine uygun meslek seçmiş olan kimseler işlerini severek yapmakta, meslek yaşamlarını mutlu ve verimli kişiler olarak sürdürmekte ve ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Buna karşın seçtikleri meslekler, yetenek ve ilgilerine uygun olmayan kimseler ise iş veriminde düşüklük göstermekte, çalışmaya karşı isteksizlik ve mesleklerini değiştirme isteği duymaktadırlar.

Çocuğunuzun meslek seçimini tesadüflere bırakmamanız gerektiğini unutmayın! Birçok faktörün etkilediği meslek tercihinin yaparken sağlıklı karar verebilmek için gencin cevaplaması gereken sorular vardır.

- ✓ **Hangi alanlarda yetenekliyim?**
- ✓ **Ben neleri yapabilirim?**
- ✓ **Hangi derslerde daha başarılıyım? gibi soruları cevaplamak gencin sağlıklı karar vermesine yardımcı olacaktır.**

Neleri yapmaktan hoşlanırım?

Yetenekler kişinin hangi mesleklerde daha başarılı olabileceğinin, ilgiler ise hangi işleri yapmaktan zevk alacağına göstergesidir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, "ilginin uzun süreli" olmasıdır. İlgi duyduğumuz alanlar genellikle yetenekli olduğumuz alanlardır. Bazen de ilgi duyduğumuz alanda yeteneğimiz olmayabilir. Örneğin; müziğe, resme, edebiyata birçoğumuzun ilgisi vardır. Ancak bu alanları meslek olarak seçecek yeteneğe sahip değilsek bu ilgimizi sadece hobi düzeyinde etkinliklerle sürdürebiliriz. Hoşlanarak yapılacak bir işe

yönelmek hem başarı hem de mesleki doyumunu olumlu etkileyeceğinden mutlu bir hayat sürdürülmesine katkıda bulunacaktır.

Kişilik özelliklerim, seçeceğim mesleğe uygun mu?

Meslek seçiminde, kişilik özelliklerinin seçilecek mesleğe uygunluğu da oldukça önemlidir. Örneğin çekingen, içe dönük, ikna gücü düşük biri için pazarlama, politika, hukuk gibi alanlar çok uygun olmayacaktır. Muhasebecilik, bankacılık, gibi meslekleri seçmeyi düşünenlerin düzenli, dikkatli, kurallara bağlı, sorumluluk sahibi olmaları gerekmektedir. Belirli fiziksel özellikler ve sağlık koşullarını gerektiren askeri okulları, denizcilik ve havacılıkla ilgili bölümleri seçerken bu koşullara sahip olunup olunmadığına da dikkat edilmelidir.

Beklentilerim ve mesleki değerlerim neler?

Gençlerin mesleki kararlarını oluştururken düşünceleri gereken kriterlerden biri de mesleğin icrası sırasında bu mesleğin yürütüldüğü ortam, kazanç, ödül vb. sonuçlardan kaynaklanan doyumlarla ilgili bir kavram olan mesleki değerlerdir. Değer; kişinin **“Ben niçin çalışıyorum?”**, **“Mesleğimden ve hayattan ne bekliyorum?”** sorularına verdiği cevaptır.

Meslek sadece para kazanma ve ekonomik ihtiyaçları karşılama aracı değil aynı zamanda kişinin kendini ifade etme yoludur. Kişi mesleki etkinlikler yoluyla bir şeyler üreterek yeteneklerini, becerilerini kullanır ve başarılı olarak doyum sağlar. İş yaşamındaki doyum genel yaşam doyumunu da etkiler.

Bazı Meslek Değerleri

- Yaratıcılık
- Bağımsızlık
- Değişiklik
- Rekabet
- Kazanç
- Liderlik
- Toplumsal Saygınlık
- Yeteneği Kullanma ve Geliştirme
- Sosyal Güvence

Gençlerin sağlıklı bir şekilde mesleki karar verebilmeleri için seçeneklerinin neler olduğunu araştırmaları gerekir.

KARAR VERME

Gencin başlangıçta yapması gereken, ilgileri, yetenekleri ve değerlerini keşfetmek; bunun yanında mesleklerin çalışma alanlarını, ortamlarını ve gerektirdiği özellikleri inceleyip daha iyi tanımaktır. Ardından kendi özellikleri ile mesleklerin özelliklerini karşılaştırarak bir karar vermesi gerekir.

Mesleki karar sürecinde;

Gencin kendi ilgi, yetenek ve beklentileri doğrultusunda seçim yapmasına izin verilmelidir. Anne baba olarak verilecek en büyük destek, ilgi ve yeteneklerini tanımada ona yardımcı olmaktır. Bu konudaki gerçekçi geribildirimleriniz gencin meslek seçimine karar vermesini kolaylaştıracaktır.

Bazı durumlarda anne ve baba, kendi gerçekleştiremedikleri ideallerini çocuklarının gerçekleştirmesini bekler. **“Ben olamadım, o olsun”**, anlayışı ile genç zorlanır. Bu baskıcı tutum gencin belki de mutlu olmayacağı, doyum sağlayamayacağı bir mesleğe yönelmesine neden olacaktır.

Çocuğunuzun istek ve ideallerinin sizden farklı olabileceğini unutmayın. Meslek seçimi konusunda onlara yol gösterebilir, fikrinizi söyleyebilirsiniz ancak son kararı genç vermelidir. Bazı anne babalar çocuğun yeteneklerine bakmadan onu zorlar. Çocuğunuzun yeteneklerine ve isteklerine uygun olmayan bir mesleği seçmesi onu mutsuz eder ve genellikle başarısızlığa sebep olur.

Gençleri kendisinden daha başarılı olan kişilerle kıyaslamak, onu üzecek ve kızdıracaktır. Böyle bir durumda çocuğunuza verdiğiniz mesaj, **“Seni bu halinle kabul etmiyorum, sen de başkaları kadar başarılı olursan seni kabul ederim ve severim”**dir.

Unutmayın, insanlar yetenekleri yönünden eşit değildir. Gelişimi başkalarıyla kıyaslayarak değil kendi içinde değerlendirmek gerekir.

Bir mesleğin bol para kazandırdığı, kolay, rahat ve eğlenceli olduğu için seçilmesi yaratıcılığı ve üretkenliği baltalayabilir.

Unutmayın ki çocuğunuz seçtiği meslekle yaşamını büyük oranda nasıl geçireceğini belirlemiş olacaktır.

Kısa kısa...

Geleceği gözünde canlandırmasını sağlayın!

Çocuklarımızın gözlerini kapatarak gelecekte kendilerini nasıl ve nerede görmek istediklerini hayal etmelerini isteyin, sonra da konuyla ilgili paylaşımda bulunun.

Hedefini kâğıda yazmasını sağlayın!

Hedefi bir kâğıda yazarak hedefinin somutlaşmasını sağlayın.

Hedefleri için aksiyon planı hazırlamasını önerin!

Hedeflerin bir bölümü için adım adım neler yapması gerektiğine yönelik bir plan hazırlaması için onu teşvik edin.

İlerlemesini görün!

Çalışmalarındaki ilerlemelerini görün. Hedeflerine ulaştığında ya da küçük de olsa bir adım attığında onu takdir edin.